

Slovenski energetiki zmanjkuje goriva

Na robu likvidnosti in solventnosti, podinvestirana panoga brez strategije

F PETRA SOVDAT, JURIJ ŠIMAC
finance@finance.si

Energetika je ena zadnjih panog v Sloveniji, ki si je morala priznati, da je kriza. Zlata jama za lobiste in druge »naše« je vse bolj prazna.

Ne le da vlade doslej niso imele jas-

ne strategije, kaj sploh želimo na področju energetike, bilance so naluknjali tudi posli, ki jih zdaj proučujejo kriminalisti. In posli, ki jih bi še morali.

Energetska bilanca zadnjih let je: novi šesti blok termoelektrarne, kjer se je cena več kot potrojila - medtem ko v Evropi termoelektrarne zapirajo, termoelektrarna TET, ki gre v

mirovanje, ne da bi vedeli, kaj početi z njo, rudnik RTH, ki bi že zdavnaj moral biti zaprt, pa so mu življenje spet podaljšali še za štiri leta, rudnik Velenje, kjer poteka izredna revizija, ki ugotavlja, ali je nekdanje vodstvo prikrajalo bilance, nič potrebnih vlaganj ter minister, ki bi nasledlim manjšim delničarjem elektrodistributerjev pomagal iz naložbe.

Page: 2

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 1326 cm2

2 / 6

PREMOGOVNIK VELENJE

Kako globoka bo luknja?

Kolikšna je lanska izguba Premogovnika Velenje, uradno še ni znano, neuradno pa je slišati, da je preseгла deset milijonov evrov. Izredna revizija poslova prejšnje uprave Milana Medveda namreč še traja. Težave se nadaljujejo tudi letos. Zakaj je to pomembno? Od Premogovnika Velenje oziroma od cene premoga je močno odvisna tudi usoda TEŠ 6.

Novi šef Premogovnika Velenje Ivan Pohorec (zamenjal je dolgoletnega direktorja Medveda) za pojasnila včeraj ni bil dosegljiv, prek SMS-sporočila nam je sporočil le, naj se obrnemo na njegovo piarovsko službo. Od tod na vprašanja, kako je lani posloval Premogovnik Velenje, kako je posloval v prvem letošnjem četrtletju ter kdaj bo pripravljen načrt prestrukturiranja, niso odgovorili. Neuradno pa je slišati, da v Premogovniku precej škrip-lje. Razlog: stroškovna cena premoga je precej višja od tiste, po kateri premog prodajajo svojemu edinemu kupcu, Termoelektrarni Šoštanj. Denarja naj bi zmanjkovalo celo za tekoče poslovanje, težava je tudi zadolženost.

Lanska izguba naj bi preseгла deset milijonov evrov, a v to menda še niso zajete slabitve naložb v hčerinske družbe. Za te je značilno, da so si v minu-

80

milijonov evrov je konec predlanskega leta bankam dolgoval Premogovnik Velenje.

lih letih medsebojno posojale precej denarja.

Kamenček v mozaiku TEŠ 6

Poslovanje Premogovnika Velenje in njegova zmožnost za vračanje posojil (konec leta 2012 je bankam dolgoval okoli 80 milijonov evrov) sta sicer pomembna tudi za trenutno najbolj razvpito naložbo v državi - 1,46 milijarde evrov vreden TEŠ 6.

Na poslovanje in proizvodno ceno elektrike iz TEŠ 6 bo namreč pomembno vplivala prav cena premoga. Eden izmed glavnih pogojev za pridobitev državnega poročstva za TEŠ 6 je bil, da cena premoga ne sme presežati 2,25 evra na gigadžul. Poznavalci so že v času podpisovanja pogodbe dvigali obrvi, češ da ta cena ne bo dosegljiva, a Medved je vseskozi trdil, da je ne bodo spreminjali. V tednih pred odstopom je priznal, da bo ta cena »težko dosegljiva«.

Hoteli, smučišča, restavracije...

Premogovnik Velenje ima v svojem portfelju sicer precej

naložb, ki bodo v prihodnjih mesecih predvidoma naprodaj. Med njimi je hotel Barbara v Fiesi, restavracija Vila Široko v Šoštanju in kompleks avtokamp Jezero (tega je po poročanju tednika Reporter najel sin velenjskega župana Bojana Kontiča), hotel Olean-der v Strunjanu, restavracijo Jezero, prav tako je prek invalidskega podjetja HTZ Velenje ter družbe PV Invest večinski lastnik smučarskega centra na Golteh.

Med rešitvijo in skrivalnicami

Kot ena od najbolj verjetnih rešitev za Premogovnik Velenje se je v zadnjem času omenjala možnost združitve s TEŠ. S tem naj bi ceno premoga spravili pod svoj »nadzor«. A HSE nima v lasti celotnega Premogovnika, skoraj četrtina delnic je v lasti malih delničarjev, ki bi ob takšnem ukrepu najverjetneje znova zahtevali, da jih HSE izplača.

Dodajmo, da so kriminalisti lani preiskovali lobiranja manjšincev, da jih izplačajo. Preiskava je razkrila, da naj bi bil med skritimi lastniki delnic premogovnika tudi nekdanji prvi pivovar Boško Šrot, v njegovem imenu pa naj bi za izplačilo pri vodstvu in nadzornikih HSE lobirala nekdanja državna sekretarka Andrijana Stari- na Kosem.

.. TET

Ga bomo financirali prek položnic?

Trboveljski termoelektrarni (TET) je potekel rok trajanja. Imamo tri možnosti: zapreti elektrarno, ki je predraga in je ne potrebujemo, prodati za en evro ali da jo z mislimi na »boljše čase« financiramo porabniki elektrike.

V TET so trenutno na kolektivnem dopustu. V službo pridejo spet 5. maja, a 193 zaposlenih še ne ve, ali se ne bodo nato takoj vrnili na čakanje.

KAKŠNE SOMO MOŽNOSTI? 1. Rus Burlakov po novem za TET ponuja en evro

Oleg Burlakov, ki je v Republiki srbski lastnik rudnika, je reviziral svojo ponudbo za odkup TET. Ponuja en evro. In menda obnovo turbin. Odločitve ni, saj niti ni znano, koliko je ponudba sploh resna.

2. Zakaj sploh potrebujemo TET v rezervi?

TET je 125-megavatni blok. Med državnimi energetiki ve-

900

tisoč evrov na mesec stane vzdrževanje TET v mirovanju.

20

milijonov evrov bo treba še dati za likvidacijo TET.

lja prepričanje, da tega ne potrebujemo. Energija, ki jo proizvede, je za vsaj polovico dražja od tržnih cen. Zakaj bi, torej, financirali mirovanje termoelektrarne?

Mirovanje TET (termin hladna rezerva, ki se uporablja zadnje čase, nima zakonske podlage) bi mesečno stalo okoli 900 tisoč evrov - toliko je fiksnih stroškov za plače in stroške vzdrževanja.

Načeloma naj bi stroške mirovanja morala plačati lastnika - 81,33 odstotka ima državni

HSE, preostanek Factor banka v likvidaciji. A tudi HSE ne sme, saj bi se to štel za nedovoljeno državno pomoč.

3. »Najlaže« je pa zaračunati uporabnikom

Ena od idej je, da bi se za plačevanje energetskih objektov v mirovanju uvedla nova dajatev, ki bi jo vsak mesec plačevali porabniki elektrike. Kot zdaj, denimo, omrežnina. In da, prav ste prebrali, to bi bila dodatna dajatev. Ker da to uvajajo tudi v Nemčiji.

Viri iz energetike pravijo, da je uvedba nove dajatve malo verjetna, in napovedujejo, da te nove dajatve ne bo. Ter da bo TET v »dveh mesecih« v likvidaciji.

4. Za likvidacijo še 20 milijonov evrov

A tudi ta ne bo poceni. »Po ocenah se za razgradnjo TET potrebuje okoli 20 milijonov evrov,« pravi šef TET Franc Blaznek.

HSE

TEŠ 6, grozeča težava skupine

Dobre 1,4 milijarde evrov »težka« naložba v šesti blok TEŠ postaja vse večja nočna mora HSE. Medtem ko so naložbo leta razjedali sumi korupcije in stalne podražitve, so jo v zadnjem letu dni dokončno zamajale nizke cene elektrike na borzah. Prihodnje leto poteče moratorij na odplačilo posojil EBRD, nato pa še posojila EIB, kar utegne tako TEŠ kot njenega lastnika HSE spraviti v hude težave. Neuradno je slišati, da se TEŠ že ubada z likvidnostnimi težavami, kar direktor elektrarne Peter Dermol zanika.

Glavna težava TEŠ 6 so nizke cene elektrike na trgu. Proizvodna cena megavatske ure elektrike iz novega bloka bo namreč zelo verjetno višja od cene, ki velja na trgu. To pomeni, da bo TEŠ vsaj prva leta po začetku delovanja šestega bloka ustvarjal izgubo. In to ob tem, da bo moral odplačati za 750 milijonov evrov posojil Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) ter Evropske investicijske banke (EIB). Za odplačilo 440-milijonskega posojila EIB sicer jamči država.

750

milijonov evrov posojil je TEŠ najel pri EBRD in EIB.

3.900

zaposlenih ima HSE.

Kot je razvidno iz osnutka zadnjega investicijskega programa, mora TEŠ leta 2015 bankam plačati 30 milijonov evrov glavnice in obresti, nato pa te obveznosti naraščajo: v letu 2016 jih je za 80 milijonov evrov, v letu 2017 pa za 110 milijonov. obroki posojil in obresti pod sto milijonov evrov znova padejo leta 2021. Posojila naj bi TEŠ v celoti odplačal leta 2038.

Kako hudo je v TEŠ?

V zadnjih tednih so se znova okrepile govorice, da ima TEŠ težave z likvidnostjo in da zamuja s plačili del pri TEŠ 6. Takšne težave je imel sicer že v prejšnjih mesecih, ko je z ustavitvijo del grozil tudi francoski dobavitelj opreme za TEŠ 6 Alstom.

Direktor elektrarne Peter Dermol težave z likvidnostjo zanika. »Do konca leta smo pod

streho, nekaj malega smo morali narediti pri spremembi dinamike plačil, nekaj smo predstavili v prihodnje leto. Za zdaj nimamo težav, do konca leta smo likvidni, o prihodnjem letu pa se bomo morali še dogovoriti z lastnikom, torej HSE. Prihodnje leto namreč začnemo odplačevati posojila za TEŠ 6. Je pa za vse nas to težko obdobje.«

Kaj lahko naredi HSE?

Čeprav je generalni direktor HSE Blaž Košorok že lani jeseni napovedal začetek postopka racionalizacije holdinga – gre predvsem za združevanje podpornih služb –, se doslej, tudi zaradi upora sindikatov, na tem področju ni zgodilo tako rekoč nič.

Kot ena od možnih rešitev se je omenjala združitev energetskih stebrov HSE in GEN energije. Proučitev te možnosti je zapisana tudi v zadnji različici koalicijske pogodbe. A zaradi množice različnih interesov poznavalci tej rešitvi ne pripisujejo veliko možnosti.

Bolj verjetna naj bi bila prodaja deležev, ki jih ima HSE v Hidroelektrarnah na spodnji Savi ter v Srednjesavskih elektrarnah. Kupec naj bi bila GEN energija, ki je v precej boljši finančni kondiciji.

PETROL

Prihodki zaradi države letos manjši za 18 milijonov evrov

Ministrstvo za finance je pred nedavnim črtalo upravičenost trgovcev z gorivi do povračila dela trošarin za mešanje energentov z biogorivi. Za Petrol to pomeni 18 milijonov več stroška oziroma za toliko manjše prihodke na letni ravni. Država pa se je odrekla tudi odločanju o soglasju za prodajo več kot četrtine družbe.

Na Petrolu potrjujejo, prihodki bodo letos manjši, težko pa jih bodo nadomestili z drugimi viri. Dodajajo, da bodo zdaj z vsakim litrom goriva, ki mu je primešano biogorivo, delali izgubo.

Kje je sprememba?

Zakon o trošarinah je zdaj določal, da so biogoriva kot pogonska goriva izključena iz plačila trošarinskih dajatev, če se uporabljena v čisti obliki, če se mešana s fosilnimi gorivi, pa je možno oprostitev plačila uveljavljati do največ pet odstotkov oziroma več, če gre za standardizirana goriva z vsebnostjo biogoriv. Opredeljeno je tudi, da je oprostitev za biogoriva obvezna.

Predlog o spremembah zakona o trošarinah, ki je v zakonodajnem postopku, pa do-

18

milijonov evrov bo Petrol izgubil, ker država odpravlja vračilo trošarin za biogoriva.

loča črtanje člena 54c zdaj veljavnega zakona o trošarinah, ki ureja vračilo trošarine za dodana biogoriva. S predlagano spremembo zakona bo tako odpravljen tudi eden izmed programov podpore za spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije, ki jih sicer spodbujata tako energetske zakon kot evropska direktiva o rabi biogoriv.

Liberalizacija: nič več po vladno soglasje za prodaje energetskih družb

Imamo pa tudi dobro novico: pri zadnji spremembi energetskega zakona je vlada, v skladu s smernicami OECD, črtala člen, ki je zapovedoval, da mora vlada odločiti o soglasju za prodajo več kot četrtine energetskih družb. Določilo je veljalo za vse deleže, tudi zasebnikov, ne le za Kadov in Sodov delež.

Sod in Kad imata v Petrolu dobrih 28 odstotkov, v novi

klasifikaciji državnih naložb ta delež ni strateški, temveč portfeljski. Z drugimi besedami: veljati bi moralo, da je ta delež naprodaj (za dobro ceno).

Za dobro prodajo bi morala vlada sprostiti tudi marže

»Z vidika morebitnega zmanjšanja lastniškega deleža države v Petrolu in s tem potencialnega vpliva države (in politike) na družbo so novice o 'liberalizaciji prodaje' gotovo spodbudne. Logična je tudi odločitev, da naložba ni strateška,« meni vodja analiz na Alti Invest Sašo Stanovnik.

»Seveda pa je treba vedeti, da je poslovni model Petrola specifičen - je zgolj prodajalec tekočih goriv, brez rafinerij in proizvodnje -, zaradi česar je oziroma bo težko najti primerne strateškega partnerja. Hkrati je treba omeniti, da bi bila odprodaja nesmiselna, dokler ni liberaliziran trg s tekočimi gorivi v Sloveniji, saj bi sprostitev po vsej verjetnosti dvignila vrednost delnice in s tem potencialno kupnino. Sočasno pa se je smiselno pridružiti nekaterim drugim prodajalcem (konzorciju, ki ga spet oblikuje Istrabenz, op. a.), če se misli prodati delež v kratkem, saj bi se tako lahko iztržilo več,« še pravi Stanovnik.